

ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ
ਪੰਜਾਬੀ ਮੰਜ਼ਿਲ, ਈ ਬਲਾਕ, ਸਿੱਖਿਆ ਭਵਨ, ਫੇਜ਼-8 ਐਸ.ਏ.ਐਸ ਨਗਰ(ਮੁਹਾਲੀ)
ਫੋਨ ਨੰ:0172-5212322

ਵੱਲ

ਸਮੂਹ ਜ਼ਿਲਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫਸਰ(ਸੈ.ਸਿ./ਐ.ਸਿ)
ਪੰਜਾਬ।

ਮੀਮੋ ਨੰ : ਸਮਾਰਟ ਸਕੂਲ /2019/ 150 ੮੪੩ ਮਿਤੀ: ੨੨-੦੫-੧੯

ਵਿਸ਼ਾ:- ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਰਟ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਸੁਝਾਅ।

1.0 ਉਕਤ ਵਿਸ਼ੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਖੇਤਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜੀ।
2.0 ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਰਟ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ, local community, ਦਾਨੀ ਸੱਜਣਾਂ, ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਸਟਾਫ ਵੱਲੋਂ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਣਥੱਕ ਉਪਰਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਸਦਕਾ ਹੁੱਣ ਤੱਕ ਲੱਗਭਗ 2600 ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ, ਮਿਡਲ, ਹਾਈ, ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਸਮਾਰਟ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਨੁਹਾਰ ਬਦਲੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਅਤੇ Quality Education ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੁਧਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਦੱਸਵੀਂ ਅਤੇ ਬਾਰਵੀਂ ਜਮਾਤਾਂ ਦੇ ਬੋਰਡ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹਨ।

ਉਕਤ ਕਾਰਜ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਰਟ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਕੂਲਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ:

1. ਹਰੇਕ ਬਲਾਕ ਵਿਚੋਂ ਅਜਿਹੇ ਵਧੀਆ Self Made Smart School ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜੋ ਕਿ Infrastructure, Results ਅਤੇ Quality ਪੱਖੋਂ ਵਧੀਆ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਬਲਾਕ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਕੂਲ ਮੁਖੀ, ਸਰਪੰਚ, ਪੰਚਾਇਤ ਮੈਂਬਰਜ਼, ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ DSM ਅਤੇ ACS Smart School ਵੱਲੋਂ ਮੋਟੀਵੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰੈਨਿੰਗ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸਮਾਰਟ ਸਕੂਲ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮਾਧਿਅਮ, ਈ ਕੰਨੈਟੈਂਟ, ਪੜ੍ਹੋ ਪੰਜਾਬ-ਪੜ੍ਹਾਓ ਪੰਜਾਬ, ਪੰਚਾਇਤ ਫੰਡ ਦੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

2. ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸਕੂਲ ਮੁੱਖੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਦਾਨੀ ਸੱਜਣਾਂ/ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ/ਸਰਪੰਚ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਮੈਬਰਾਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਨ, ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ/ਬਲਾਕ ਪੱਧਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਾਮੂਲੀਅਤ ਵੀ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ । ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਗੁਣਾਤਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ।

3. ਬਲਾਕ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ ਦੀ ਤਰਜ ਤੇ ਹੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫਸਰ(ਸੈ.ਸਿ/ਐ.ਸਿ) ਵੱਲੋਂ ਸਮੂਹ ਸਕੂਲ ਮੁੱਖੀਆਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕਮਿਊਨਟੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਮਾਰਟ ਸਕੂਲ ਮੁੱਖੀ, ਸਰਪੰਚਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਮੈਂਬਰ, ਦਾਨੀ ਸੱਜਣਾ ਦਾ ਮਾਨ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਬਾਕੀ ਸਕੂਲ ਮੁੱਖੀ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮਾਰਟ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਨ ।

4. ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਚਲ ਰਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਲਈ WhatsApp group ਬਣਾਏ ਜਾਣੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫਸਰ (ਸੈ.ਸਿ/ਐ.ਸਿ), ਬੀ.ਡੀ.ਪੀ.ਓ, ਬੀ.ਪੀ.ਈ.ਓ, ਡੀ.ਐਸ.ਐਮ, ਏ.ਸੀ.ਐਸ, ਡੀ.ਐਮ, ਪੀ.ਪੀ.ਡੀ.ਸੀ., ਬੀ.ਐਮ., ਬੀ.ਐਮ.ਟੀ., ਸੀ.ਐਮ.ਟੀ, ਸਰਪੰਚਾਂ, ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ, ਯੂਥ ਕਲੱਬ, ਐਨ.ਜੀ.ਓ, ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਆਦਿ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ।

5. ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਰਟ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਲਿਸਟ ਅਨੁਸਾਰ targets fix ਕੀਤੇ ਜਾਣ । ਇਹਨਾਂ targets ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 5 targets ਮਿਤੀ 31 ਜੁਲਾਈ 2019 ਤੱਕ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ।

੧੦

ਸਕੱਤਰ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ
ਪੰਜਾਬ ।

ਪਿੱਠ ਅੰਕਣ ਨੰ: ਸਮਗਰਾ/ਪਲਾਨ/2019/੩੫
ਉਪਰੋਕਤ ਦਾ ਉਤਾਰਾ ਸੂਚਨਾ ਹਿੱਤ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਮਿਤੀ: 22-5-19 ੭

1. ਪੀ.ਏ ਟੂ ਸਕੱਤਰ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ
2. ਪੀ.ਏ. ਟੂ ਡੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਈ.
3. ਸਮੂਹ DSMs/ACS

ਸਕੱਤਰ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ
ਪੰਜਾਬ ।

ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਰਟ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ Targets

1. Tie Belt for students
2. ID-Card for the students
3. One Projector/LED/Stick pc in the school
4. BALA work
5. Color Coding
6. Availability of drinking water facility in the schools
7. Availability of functional Separate Toilets for boys and Girls.
8. Furniture for all students

9. English medium in schools
  - Rural Area schools : 40%
  - Urban Area Schools : 60%
10. English Speaking
  - Minimum 5% Students of the total strength of the school should speak English

11. Science Parks/Maths Parks/Geographical Parks in the School
12. Cleanliness and Beautification of the outer area of the boundary wall